

Nieuwsbrief Nivon Stedendriehoek

november 2025

- [Inleiding](#)
- [Voorstellen nieuw bestuurslid](#)
- [Verslag fietsen naar het Beekbergerwoud](#)
- [Verslag LAW-wandeling Zwolle op 18 oktober](#)
- [AGENDA](#)
- [Zaterdag 1 november - MAW rondwandeling Olst, plm. 12 km.](#)
- [Maandag 10 november 2025 - Filmbezoek](#)
- [Zaterdag 15 november - LAW Rondwandeling Delden \(19 km\)](#)
- [Zaterdag 22 november - Museumbezoek Museum More](#)
- [AGENDA activiteiten ANDERE afdelingen](#)

Inleiding

Veertig jaar geleden ben ik als beleidsmedewerker gestart bij de provincie Gelderland. Ik hield mij bezig met het ondersteunen van innovatieve maatregelen op het gebied van landbouw en natuur. Landbouw met verbrede doelstelling heette het programma. Het plaggen van de heide werd destijds gezien als een goede maatregel om de biodiversiteit in stand te houden. Hiermee werd de met stikstof verrijkte bodem verwijderd, zodat de heide weer de kans kreeg. Want de heide dreigde overwoekerd te worden door het pijpenstrootje. Nu blijkt uit recent ecologisch promotieonderzoek dat plaggen meer kwaad dan goed doet. Want met die maatregel werden niet alleen stikstof, maar ook andere elementen verwijderd, zoals fosfaat en mangaan. Een echt kruidenrijke heide krijg je met plaggen niet terug, waardoor de kwaliteit en kwantiteit van het voedselaanbod sterk achteruitgaat. De insectenstand is mede daardoor enorm verminderd, waardoor ook andere (vogel)soorten zijn verdwenen die van die insecten leven. Weliswaar is plaggen sinds 2010 minder gangbaar, maar de stikstofkraan staat nog steeds open. En daar houdt de heide niet van. De boodschap is: de stikstofuitstoot moet omlaag, want echt goede herstelmaatregelen zijn beperkt.

Peter van de Laak

Voorstellen nieuw bestuurslid

Twee jaar geleden ben ik lid geworden van het Nivon. Ik houd van wandelen en fietsen in de natuur en ik wilde meer mensen leren kennen. Het Nivon kende ik al van de huizen. Met mijn familie heb ik enkele keren in het weekend onze reünie gevierd in o.a. De Hondsrug en Den Broam. Mijn liefde voor de natuur is begonnen op mijn twaalfde met het lezen van de Walt Disney boeken over de wonderen der dieren, wildernis, vogels, zee, evolutie en meer. Die boeken staan nog steeds in mijn boekenkast. Voor mij ging er toen een heel nieuwe wereld open. Al die mooie dieren en kleurenpracht.

Later tijdens mijn middelbareschooltijd ben ik mij vooral gaan interesseren in de achteruitgang van ons milieu en de natuur. Ik ben in Wageningen gaan studeren. Ik wilde werken aan projecten om nieuwe natuur te ontwikkelen.

De laatste twaalf jaar heb ik als zelfstandig adviseur gewerkt. Een groot aantal gemeenten, provincies en milieudiensten heb ik geholpen bij het opstellen van beleidsplannen op het gebied van milieu, energie en duurzaamheid.

Na meer dan 20 jaar wonen en werken in Deventer ben ik naar Apeldoorn verhuisd, waar ik inmiddels zeven jaar woon. Eind dit jaar word ik 69 en mijn professionele activiteiten lopen op zijn eind.

Ik heb nu meer tijd voor andere activiteiten en interesses. Sinds een jaar ben ik secretaris in het bestuur van Stadsakkers. Een biologische tuinderij die werkt met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In Apeldoorn ben ik ook betrokken bij een groep vrijwilligers die zich inzet voor de 17 doelstellingen van de Verenigde Naties.

Daarnaast beeldhouw ik al 20 jaar, bezoek musea, kijk graag naar films op TV en in de bioscoop. Schrijven doe ik ook graag. Ik ben avontuurlijk ingesteld en houd van nieuwe ervaringen opdoen en uitdagingen.

Toen ik las dat het bestuur versterking zocht, heb ik mij meteen aangemeld. Ik wil graag mijn steentje bijdragen aan de toekomst van onze vereniging en afdeling.

Peter van de Laak

Verlag fietsen naar het Beekbergerwoud

Op zaterdag 20 en woensdag 24 september zijn we met een groep van twintig mensen wezen fietsen langs de Groene Mal.

De Groene Mal is het groenblauwe netwerk in en rondom Apeldoorn. Op beide dagen hebben we een bezoek gebracht aan verschillende natuurgebieden en beken.

Langs het Apeldoorns Kanaal en de Beekbergse beek liggen mooie fietspaden, begeleid door rijen van hoge bomen. Het is er stil en idyllisch.

Bij Klarenbeek bezochten we het natuurontwikkelingsproject Lampenbroek.

Natuurmonumenten is bezig met het inrichten van dit gebied als blauwgrasland voor vlinders en andere insecten. Ook komt er bos. Een bezoekje waard.

Niet ver van Lampenbroek ligt een ander waardevol natuurgebied: het Beekbergerwoud. Hier stond het laatste oerbos van Nederland. In de 19e eeuw gekapt en later opnieuw als broekbos ingericht. Door het bos is een mooi wandelpad aangelegd.

De oostzijde van Apeldoorn bestaat uit een brede ecologische zone tussen Veluwe en IJssel. Behalve de genoemde natuurgebieden stromen er diverse mooie beken en weteringen, zoals de Grote Wetering aan de oostzijde van Landgoed Woudhuizen. Ook langs deze wetering is het prachtig fietsen.

De wetering begint in Klarenbeek en stroomt via Teuge naar Hattem in het Apeldoorns Kanaal. Voorbij Teuge gaat de Grote Wetering over in de Nieuwe Wetering. Door het fietspad te volgen in noordelijke richting komen we bij het Weteringse Broek. Ook dit natuurgebied is te bezichtigen. Het is een landschappelijk fraai gebied met vochtige kruidenrijke graslanden en knotwilgen en een elzensingel op de grens. Via het dorp Beemte en het Apeldoorns Kanaal zijn we weer teruggefietst naar Apeldoorn.

Peter van de Laak

Verlag LAW-wandeling Zwolle op 18 oktober

We waren met 5 mensen, Salvador, Dick, Henry, Jet en Annelies. Een heerlijk zonnetje.

We zwierven al zoekend naar de weg door Zwolle, mooi, grachten met oude panden en groen, de Peperbus en zo via best lange weg naar het buiten gebied. Waar we tot mijn verassing ineens aan de IJssel zaten. Genoten van de lunch op een bankje in de zon.

Even verder op troffen wij een mooie horecagelegenheid. De vreugdehoeve,

www.devreugdehoeve.nl, een biologische schapenmelkerij. Als het weer slecht was geweest was dit een prima rust plek geweest. Nu gebruikten we alleen het toilet en heb ik een lekker stukje schapen kas gekocht.

Om 15.00 waren we weer bij de trein, die was overvol, maar we mochten er nog in en zelfs 1e klas reizen.

Het was weer een geslaagde dag.

Hartelijke groet Annelies

AGENDA

Zaterdag 1 november - MAW rondwandeling Olst, plm. 12 km.

Vanaf NS-station Olst wandelen we naar landgoed Groot Hoenlo, vervolgens over stille bospaden naar landgoed Hengforden en langs een beek en over graslanden naar landgoed 't Nijendal. De terugtocht gaat door het fraaie Spykerbos met haar statige landhuis. Onderweg horeca in Boskamp.

Startpunt: NS station Olst om 10:30 uur. Vrij parkeren

Vanuit Vaassen: per auto via het Olsterveer
olsterveer.nl/home/

Trein vanuit Apeldoorn: vertrek 09:50 uur, aankomst Deventer 10:04 uur

Trein vanuit Deventer: vertrek 10:16 uur, aankomst Olst 10:23 uur

Trein vanuit Zutphen: vertrek Zutphen 10:03 uur, aankomst Olst 10:23 uur

Bijdrage: voor leden is deelname gratis, niet-leden betalen € 2,50.

Aanmelden: uiterlijk donderdag vóór de wandeling bij Dick Bouwmeester via dickbouwmeester@me.com of 06 81612424.

Maandag 10 november 2025 - Filmbezoek

Iedere tweede maandag van de maand (rond de klok van 14 uur) bezoeken liefhebbers filmtheater MIMIK in Deventer.

In oktober keken we VOOR DE MEISJES, een zwart-komisch drama, winnaar van het Gouden Kalf 2025. Interesse in film?

Via dickbouwmeester@me.com ontvang je een week voorafgaand een e-mail met de keuzefilm.

Zaterdag 15 november – LAW Rondwandeling Delden (19 km)

Via het Twente kanaal en verder naar Bentelo, daar is horeca langs de Hagmolenbeek en weer terug naar Delden.

Start van de wandeling: 10:10u. vanaf station Delden.

Verzamelen op station Deventer: 09:00u.

Start en finisch wandeling: station Delden.

Verwachte aankomst in Delden: 15:55u.

Vanuit Zutphen: Blauwnet spoor 2 B, 9.39 aankomst Delden 10.06

Vanuit Deventer: NS, 9.15 richting Zutphen aankomst 9.26, overstappen op Blauwnet 9.39 spoor 2B aankomst Delden 10.06

Vanuit Apeldoorn: Arriva, 9.23 richting Zutphen, aankomst 9.37. overstappen om checken naar Blauwnet spoor 2B 9.39 aankomst 10.06 in Delden.

Terug gaat de trein 2x per uur 23. En 53.

De wandeling gaat langs het Twente kanaal en daarna langs de Hagmolenbeek, komen we in het plaatsje Bentelo (na 6 km) daar is Horeca. Als er wandelaars zijn voor de kortere afstand gaan deze hier de andere kant op (weer terug).

Wij lopen door de velden kleine heide stukjes, nogmaals langs de beek en komen weer in Delden terug.

Ik denk half verhard half onverhard. Ik vond het toch weer een verrassende route.

Kosten: voor NIVON leden gratis, voor niet-leden € 2,50

Aanmelden voor de donderdag van de wandeling bij: Annelies Dijkman: 06 18977913 of via anneliesdijkman@gmail.com

Alternatief bij de LAW wandeling van zaterdag 15 november Delden Bentelo 19 km.

Ook de mogelijkheid om mee te lopen voor 12 km.

Het eerste gedeelte 6 km tot de rustplek / horeca in Bentelo lopen we gezamenlijk, voor de kortere route gaan die mensen dan terug, (via andere route) en zal ik zorgen voor een route beschrijving.

Zaterdag 22 november – Museumbezoek Museum More

Museum More, Gorssel, Hoofdstraat 28, 7213CW Gorssel.
[Link naar de website van het museum.](#)

European realities schilderkunst 1919-1939.
Deze internationale tentoonstelling biedt een blik op het realisme in Europa tussen de Wereldoorlogen.
Er zijn bijna 80 neorealistische topstukken te zien uit 20 landen.

Ontdek het rijke spectrum aan realistische portretten, stadsgezichten en stillevenen, aan schilderkunst tussen stilte en storm.
In het roerige interbellum ontstond overal in Europa een vernieuwende realistische kunst die radicaal brak met voorgaande (figuratieve) kunststromingen.
Neorealisten wilden het hier en nu van hun eigen tijd zo helder en waarachtig mogelijk vastleggen.

Bovendien leek de abstracte beeldtaal uit de jaren 1910 niet in staat uitdrukking te geven aan de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog, de verontrustende sociaal-politieke ontwikkelingen, een nieuw mensbeeld, en een andere intieme binnenwereld.

De tentoonstelling "Neue Sachlichkeit"(1925) gaf een naam aan een brede stroming in Duitsland, van sobere, waarheidsgetrouwe schilderkunst tot messcherpe maatschappijkritiek van Otto Dix en George Grosz.

In andere landen werden andere accenten gelegd.

Zoals Nederlandse schilders als Pyke Koch, Carel Willink, Charly Toorop, Dick Ket.
Het realisme in het interbellum was geen eenduidige stijl, maar een veelstemmige beweging die grenzen oversteeg.

Deze tentoonstelling geeft een beeld van de grote verscheidenheid in stijl.

Ook te zien:

Jeanne Oosting prijs: Carla Klein en Ayşen Kaptanoğlu

[Link naar deze tentoonstelling.](#)

Bryan Ley: Demasqué.

[Link naar deze tentoonstelling.](#)

Openbaar vervoer:

Apeldoorn trein: 10:17 te Deventer, bus 81 10:41 More aankomst 10:54.

Zutphen: bus 450 10:45 More aankomst 11:02.

Deventer: bus 81 10:41 More aankomst 10:54.

Fietsen vanaf Deventer of Zutphen is ook goed te doen: reken op een half uur.

Aanmelden bij Leo en Lenie is fijn!

E-mail: leolenie@gmail.com of 0570 652521 (thuis), 06 40623997 (Leo) of 06 36228794 (Lenie)

AGENDA activiteiten ANDERE afdelingen

Activiteiten afdeling Arnhem

Filmbijeenkomst

Op 16 november is de volgende filmbijeenkomst. Dan vertonen we 'Quartet', een film uit 2012, geregisseerd door Dustin Hoffman.

Het verhaal speelt zich af in een luxueus landhuis, een verzorgingshuis voor gepensioneerde musici en operazangers. Jaarlijks wordt door hen een galaconcert gegeven om geld in te zamelen voor het voortbestaan van hun rustoord.

Wanneer het gerucht gaat dat een beroemde ex-operazanger met diva-allures bij hen komt wonen, is niemand bepaald blij. Ieder om een andere reden. Een hilarische komedie met onder andere Maggie Smith in de hoofdrol.

De film begint om 14 uur, inloop vanaf 13.30 uur.

De entree is € 7,50 voor leden en € 10,- voor niet-leden, inclusief koffie of thee in de pauze.

Graag van tevoren opgeven bij Rob Kooderings, tel. 026 3336058 of mededelingen@nivon-arnhem.nl. Spontaan binnenlopen mag altijd.

Als er belangstelling is kan er nog even nagepraat worden onder het genot van een drankje. Deze consumptie is wel voor eigen rekening, dus neem cash geld mee.

Vrijdag 7 november - BRANCUSIE LEZING

Naar aanleiding van de tentoonstelling over Brancusi in H'art museum in Amsterdam houdt Inge van Velzen op vrijdag 7 november in De Wasserij, Molenbeekstraat 26A te Arnhem een lezing.

Brancusi is de grondlegger van de moderne beeldhouwkunst. In zijn werk probeert Brancusi alle overvloedige elementen van een object weg te laten. "In de kunst is eenvoud geen doel, maar men komt door het benaderen van de ware betekenis van de dingen, ondanks zichzelf, tot eenvoud."

Vanaf 1910 werkte Brancusi zelf met het materiaal, in tegenstelling tot de meeste collega's die werklui in dienst namen voor het zware werk.

De werken van Brancusi komen naar Nederland, want het Centre Pompidou in Parijs gaat voor meerdere jaren dicht. H'ART Museum in Amsterdam presenteert de allereerste solotentoonstelling van Brancusi in Nederland. De expositie is van 20 sept. tot 18 jan.

Tijd lezing: 14:00 tot 16:00 uur

Kosten: leden € 7,50 niet-leden € 10,-

Aanmelden: [via de website van de afdeling.](#)

80 jaar vrijheid - Kunst tijdens onderdrukking

Naar aanleiding van de tentoonstelling over Brancusi in H'art museum in Amsterdam houdt Inge van Velzen op vrijdag 7 november in De Wasserij, Molenbeekstraat 26A te Arnhem een lezing.

Brancusi is de grondlegger van de moderne beeldhouwkunst. In zijn werk probeert Brancusi alle overvloedige elementen van een object weg te laten. "In de kunst is eenvoud geen doel, maar men komt door In november vertelt Inge van Velzen in De Wasserij, Molenbeekstraat 26A te Arnhem in vier bijeenkomsten hoe kunstenaars in de jaren tussen de twee wereldoorlogen reageerden op de druk die op hen werd uitgeoefend. Het waren roerige tijden met fascisme en communisme. Ook wordt besproken hoe de bezetter in Nederland omging met de vrije kunsten.

Wanneer: donderdag 6, 13, 20 en 27 november

Tijden: 14:00 tot 16:00 uur

Kosten: leden € 55,- niet-leden € 70,- Gelrepas € 44,-

Aanmelden: [via de website van de afdeling.](#)

Vrouwelijke componisten

'Waarom kennen we er maar zo weinig'

Er zijn wel degelijk vrouwen die klassieke muziek componeerden. Kassia uit de Grieks-Byzantijnse tijd, van wie de naamdag nog altijd wordt gevierd en Hildegard von Bingen mogen nog wel op bekendheid rekenen.

Maar wie kent de uitzonderlijk getalenteerde Barbara Strozzi en Francesca Caccini uit de 17e eeuw? En dan waren er nog vrouwen die in de schaduw stonden van echtgenoot of broer: Clara Schumann-Wieck, Fanny Hensel-Mendelssohn en Alma Mahler.

Lili Boulanger stierf helaas erg jong maar zij behaalde als eerste vrouw in 1913 de 'Prix de Rome' met de cantate "Faust et Hélène"

In deze korte cursus volgen we het leven en het werk van deze bijzondere vrouwen. En we luisteren naar hun muziek

Waar: De Wasserij, Molenbeekstraat 26A, Arnhem

Data: dinsdag 18 en 25 nov. van 14 tot 16 uur

Docent: Stijn Mattheij

Kosten: leden € 27,50 niet-leden € 32,-

Aanmelden: [via de website van de afdeling.](#)

Toorts.

4x Per jaar verschijnt het Nivonblad Toorts. Dit blad is ook digitaal te lezen via de website van het landelijk Nivon via [Toorts](#)

Let op! In verband met het beperkt aantal keren dat het blad verschijnt, kan het zijn dat informatie niet meer klopt. Neem altijd contact op met de contactpersoon die vermeld is voor de meest actuele informatie.

Meer verenigingsnieuws.

Wilt u nog meer verenigingsinformatie volgen dat kan [via deze link](#).

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}. • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • Voor een goede ontvangst voegt u nieuwsbrief.stedendriehoek@nivon.nl toe aan uw adresboek.

